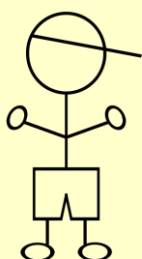
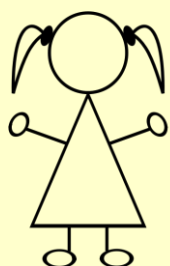

UBÓJ W GOSPODARSTWIE – POZYSKANIE MIĘSA NA UŻYTEK WŁASNY

Kwestie związane z dokonywaniem uboju zwierzęcia w celu pozyskania mięsa na użytek własny reguluje szereg przepisów, jednak najważniejszym z nich jest Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny z dnia 21 października 2010 r. (Dz.U. Nr 207, poz. 1370) oraz jego zmiana z dnia 27 stycznia 2015 r. (Dz. U. 2015, 161).

Warunkiem niezbędnym jest zapewnienie higienicznych warunków - zapobiegających zanieczyszczeniu mięsa. Jednak należy pamiętać, że **UBÓJ W GOSPODARSTWIE – TO NIE TYLKO HIGIENA !!!** Dokonując uboju należy przestrzegać szeregu innych przepisów:

Uboju nie wolno wykonywać w obecności dzieci !

Właściciel gospodarstwa winien dokonywać zgłoszeń podejrzenia chorób zakaźnych utrzymywanych zwierząt, a przypadku leczenia zwierząt również gromadzić wymaganą dokumentację i stosować się do zaleceń w zakresie karencji stosowanych leków !!! **(nie należy takich zwierząt „przeznaczać” do uboju gospodarczego) !!!**

Ubijać można jedynie zwierzęta zdrowe !!!

Czy można dokonać uboju zwierząt w gospodarstwie?

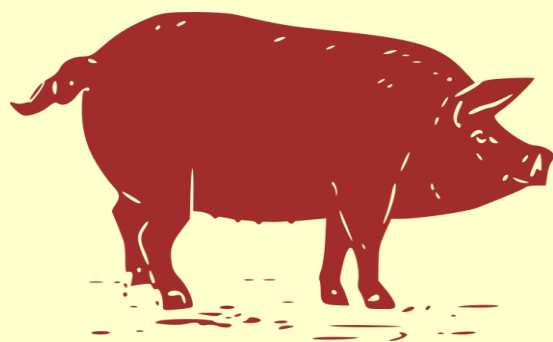
TAK: Na terenie gospodarstwa, **na użytek własny**, można dokonywać uboju owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu, zajęczaków (niezależnie od wieku zwierzęcia) oraz cieląt do 6 m-ca życia.

Co oznacza „na użytek własny” ? – tylko do konsumpcji we własnym gospodarstwie; mięsa pozyskanego ze zwierzęcia poddanego ubojowi gospodarczemu nie można sprzedawać !!!

Jakie zwierzęta / gatunki zwierząt można ubijać w gospodarstwie?

- 1) zdrowe,
- 2) jeżeli były leczone - po upływie okresu karencji określonego dla użytego produktu leczniczego weterynaryjnego lub produktu leczniczego, jeżeli przed poddaniem ubojowi zwierzęta były leczone tymi produktami,
- 3) które, w ujęciu ogólnym, nie pochodzą z gospodarstw lub obszarów podlegających ograniczeniom, nakazom lub zakazom.

Jednak od 25 lipca 2014 r. wprowadzono do rozporządzenia § 2a, który mówi, że **Dopuszcza się ubój na terenie gospodarstwa, w celu produkcji mięsa**, świń utrzymywanych w gospodarstwie podlegającym ograniczeniom, nakazom lub zakazom, wydanym w związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej afrykańskiego pomoru świń u dzików lub wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium państwa trzeciego lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, **pod warunkiem że były one utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem,**

a ponadto gdy:

- zostaną poddane **badaniu przedubojowemu świń** przeprowadzonemu, w sposób określony w części A rozdziału IV sekcji IV załącznika I do rozporządzenia (WE)

nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

- mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane **badaniu poubojowemu**.
- **Próbki do badania laboratoryjnego w kierunku afrykańskiego pomoru świń** pobiera się przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń albo badania poubojowego mięsa - w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze północno-wschodniej Polski i **istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń**.

Czy uboju zwierzęcia z zamiarem pozyskania mięsa na użytek własny można dokonać tylko w swoim gospodarstwie?

NIE - uboju zwierząt w celu pozyskania mięsa na użytek własny **można dokonać w gospodarstwie innym niż gospodarstwo pochodzenia zwierzęcia!!! DLA TAKICH GOSPODARSTW RÓWNIEŻ OPRACOWANO MINIMALNE WYMAGANIA WETERYNARYJNE !**

Ubój w gospodarstwie: krok po kroku:

1. Jeżeli zamierzasz dokonać uboju zwierzęcia rzeźnego w gospodarstwie, **musisz przestrzegać wymagania** określonego w **art. 12** Ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt z dnia 2 kwietnia 2004 r. (Dz.U. Nr 91, poz. 872) tj. z dnia 3 listopada 2008 r. (Dz.U. Nr 204, poz. 1281) a także: Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny z dnia 21 października 2010 r. (Dz.U. Nr 207, poz. 1370):
2. ... Zgłoszenia należy dokonać **co najmniej na 24 godziny przed** dokonaniem uboju zwierząt, z wyłączeniem drobiu lub zajęczaków. Jeżeli ubój odbędzie się w gospodarstwie, w którym zwierzęta były utrzymywane – zgłoszenia dokonuje posiadacz zwierzęcia.

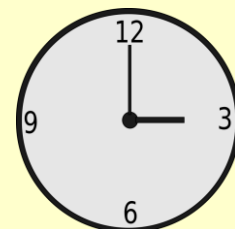
2a) **CO ZAWIERA ZGŁOSZENIE ?**

W ZGŁOSZENIU POWINNY BYĆ ZAWARTE NASTĘPUJĄCE INFORMACJE:

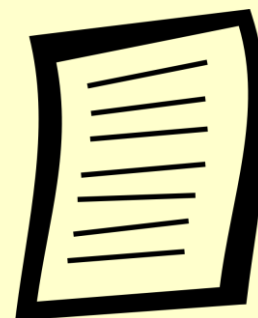
- a) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania oraz adres posiadacza zwierząt poddawanych ubojowi,
- b) gatunek i liczbę zwierząt poddawanych ubojowi,
- c) numer identyfikacyjny zwierzęcia lub zwierząt poddawanych ubojowi,
- d) miejsce i termin uboju,
- e) dane osoby uprawnionej do przeprowadzenia uboju (jej imię, nazwisko oraz adres),
- f) dane kontaktowe, w szczególności numer telefonu osoby zgłaszającej;

- Cielęta do 6 miesiąca życia
- Owce i kozy
- Świnie
- Drób
- Zajęczaki

**ZGŁOSZENIE CO NAJMNIEJ NA 24 h PRZED
PLANOWANYM UBOJEM ZWIERZĘCIA**

W PRZYPADKU CIELĄT DO 6 MIESIĄCA ŻYCIA, OWIEC ORAZ KÓZ – ZGŁOSZENIE MUSI BYĆ DOKONANE NA PIŚMIE!!! ISTNIEJE OKREŚLONY WZÓR, ZGODNIE Z KTÓRYM NALEŻY PODAWAĆ INFORMACJE O PLANOWANYM UBOJU W GOSPODARSTWIE!!!

W przypadku uboju **cieląt do szóstego miesiąca życia, owiec lub kóz**, informacja, o której mowa w ust. 1, przekazywana jest **w formie pisemnego powiadomienia...**

3. ... zawierającego dodatkowo oświadczenie o zagospodarowaniu na własny koszt materiału szczególnego ryzyka (SRM). Poprzez **ZAGOSPODAROWANIE NALEŻY ROZUMIEĆ przekazanie** ich do uprawnionego zakładu utylizacyjnego. Dowodem na legalne zbycie SRM jest dokument wystawiony przez podmiot odbierający.

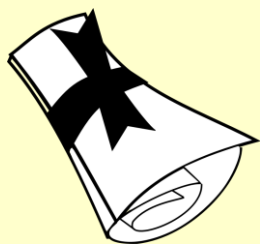
Co to jest materiał szczególnego ryzyka ??? Czy wszystkie „odpady poubojowe” to SRM ???

NIE: Obowiązujące przepisy prawa wskazują, że „odpady poubojowe” czyli produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego dzielą się na trzy kategorie. Podziału dokonano ze względu na ryzyko wystąpienia / przenoszenia chorób zakaźnych. Ze względu na BSE (tzw. choroba szalonych krów), bezwzględny obowiązek utylizacji dotyczy tzw. „materiału szczególnego ryzyka” (SRM). SRM stanowią:

- **u cieląt:** migdałki, jelita od dwunastnicy do odbytnicy oraz krezka,
- **u owiec i kóz :** u zwierząt w każdym wieku śledziona i jelito kręte, **ponadto u owiec i kóz powyżej 12 m-cy życia lub, które mają siekacz wyróżniony z dziaśla** również czaszka zawierająca mózg oraz oczy i migdałki oraz rdzeń kręgowy.

Pozostałe „odpady”, które należą do tzw. kategorii 3 (o niskim ryzyku, np. „odpady” poubojowe od świń, „ścinki” kawałki mięsa), mogą posłużyć jako karma dla zwierząt domowych (np. psy, koty) utrzymywanych w tym samym gospodarstwie.

3. Ubój (ogłuszenie + wykrwawienie) musi przeprowadzać osoba posiadająca odpowiednie umiejętności: (określone Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie kwifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt z dnia 9 września 2004 r. (Dz. U. Nr 205 poz. 2102 z późn. zm.)

Uboju świń, owiec i kóz **w gospodarstwach dokonują wyłącznie osoby posiadające kwalifikacje**, o których mowa w § 3 ust. 1.: czyli „Unieruchamianie, ogłuszanie, wykrwawianie lub uśmiercanie zwierząt bez wykrwawiania przeprowadzają osoby, które:

- 1) ukończyły 18 lat;
- 2) posiadają wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe;
- 3) odbyły szkolenie teoretyczne oraz trzymiesięczną praktykę na stanowisku ubojowym, pod stałym nadzorem osoby posiadającej udokumentowany 3-letni staż pracy na stanowisku ubojowym”

4. Warunki higieniczne: w celu ochrony własnego zdrowia a nawet życia, dokonując uboju zwierzęcia w gospodarstwie musimy pamiętać, aby ubój zwierząt odbywał się w warunkach zapobiegających zanieczyszczeniu mięsa!!!

5. Badanie świń **W KIERUNKU WŁOŚNI** - próbki do badania mięsa na obecność włośni pobiera i dostarcza do urzędowego lekarza weterynarii posiadacz mięsa.

I. Sposób pobierania próbek mięsa

1. U **świń domowych**:

1) pobiera się kilka próbek mięsa, każda wielkości orzecha laskowego, z mięśni obu filarów przepony w przejściu do części ścięgnowej;

2) łączna masa pobranych próbek nie powinna być mniejsza niż 50 g.

2. U **nutrii**:

1) pobiera się dwie próbki mięsa, każda wielkości orzecha laskowego, z mięśni obu filarów przepony w przejściu do części ścięgnowej albo

2) pobiera się jedną próbkę mięsa wielkości dwóch orzechów laskowych z mięśnia jednego filaru przepony - w przypadku gdy drugi filar przepony jest niedostępny, albo

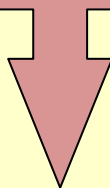
3) pobiera się dwie próbki mięsa każda wielkości orzecha laskowego z części żebrowej lub mostkowej przepony - w przypadku braku mięśni obu filarów przepony, albo

4) pobiera się dwie próbki mięsa, każda wielkości orzecha laskowego, z:

a) mięśni języka,

b) mięśni żuchwowych lub międzyżebrowych - w przypadku braku mięśni przepony.

GDY JUŻ POBIERZESZ PRÓBKĘ DO BADANIA:

**PRÓBKĘ NALEŻY JAK NAJSZYBCIEJ DOSTARCZYĆ DO
URZĘDOWEGO LEKARZA WETERYNARII !!!**

II. Zasady dostarczania próbek do urzędowego lekarza weterynarii

1. Próbki powinny być dostarczone do urzędowego lekarza weterynarii:

1) niezwłocznie po dokonaniu uboju, **nie później niż 24 godziny od terminu uboju zwierzęcia**, z którego tuszy próbki zostały pobrane;

2. Próbki powinny być przechowywane i transportowane w warunkach zapobiegających rozkładowi gnilnemu mięsa, przy czym próbki nie mogą być mrożone.

3. Dostarczający próbki powinien poinformować urzędowego lekarza weterynarii o:

1) wieku zwierzęcia;

2) miejscu pochodzenia zwierzęcia;

3) części zwierzęcia, z której zostały pobrane próbki do badania.

4. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego badania poubojowego oraz badania na obecność włośni, przypadku badania mięsa świń i nutrii, stwierdzono, że **badane mięso zwierząt**

jest zdatne do spożycia przez ludzi, urzędowy lekarz weterynarii wystawia zaświadczenie o przeprowadzeniu badania poubojowego mięsa, które zawiera:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania oraz adres posiadacza mięsa;
- 2) miejsce i termin uboju albo odstrzału;
- 3) datę przeprowadzenia badania;
- 4) gatunek zwierzęcia, z którego pozyskano mięso, oraz numer identyfikacyjny tego zwierzęcia, jeżeli z przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt wynika obowiązek oznakowania zwierzęcia;
- 5) wynik badania;
- 5) w przypadku badania mięsa świń i nutrii, informację o ograniczeniach w sposobie wykorzystania mięsa - jeżeli badanie na obecność włośni przeprowadzono przy zastosowaniu metody badania trichinoskopowego, o której mowa w § 7 ust. 6.

ZAWSZE NALEŻY DOMAGAĆ SIĘ PISEMNEGO POTWIERDZENIA WYKONANYCH BADAŃ:

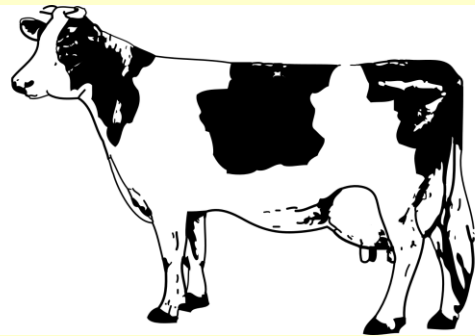
przedubojowego – w odniesieniu do zwierząt ubijanych na terenach podlegających ograniczeniom, **poubojowego** - w odniesieniu do zwierząt ubijanych na terenach podlegających ograniczeniom, **a także** w pozostałych przypadkach, gdy badanie poubojowe zostało przeprowadzone przez urzędowego lekarza weterynarii **na wniosek i na koszt posiadacza** tego mięsa **lub podmiotu** prowadzącego gospodarstwo, w którym dokonano uboju, wynik badania na obecność **włośnia** (obowiązek u świń, dzików, nutrii).

Tego rodzaju dokumenty należy okazywać podczas kontroli urzędowych w gospodarstwie!!!

W przypadku gdy tusza podlega badaniu poubojowemu próbki mięsa do badania na obecność włośni pobiera urzędowy lekarz weterynarii.

W przypadku gdy tusza nie podlega badaniu poubojowemu próbki mięsa do badania na obecność włośni pobiera i dostarcza urzędowemu lekarzowi weterynarii właściciel mięsa lub podmiot prowadzący gospodarstwo, w którym ubito zwierzę.

Jeżeli w dalszym ciągu nie jest Pan/Pani pewien co robić – ZAWSZE MOŻNA I NALEŻY KONTAKTOWAĆ SIĘ Z WŁAŚCIWYM MIEJSCOWO Powiatowym Lekarzem Weterynarii (zagadnienia związane z pozyskiwaniem bezpiecznej żywności, ochrony zwierząt, chorób zakaźnych zwierząt i chorób zwanych zoonozami – czyli takich, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi) **i / lub Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa** (zagadnienia dotyczące identyfikacji i rejestracji zwierząt).

PAMIĘTAJ !!! Dokonując uboju nielegalnie narażasz siebie na sankcje karne (głównie **finansowe**):

- a) Ubijanie bez uprawnień – art. 35 Ustawy o ochronie zdrowia zwierząt – **grzywna, ograniczenie wolności, pozbawienie wolności do roku.**
- b) wprowadzenie na rynek mięsa przeznaczonego na użytek własny – od 1000 do 5000 zł.
- c) niespełnienie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa na użytek własny – od 100 do 2000 zł.

Ponadto wprowadzając do obrotu mięso / produkty pozyskane ze zwierząt chorych, leczonych a poddanych ubojowi przed upływem okresu karencji narażamy się na kary w wysokości:

- a) od 1 000 zł do 5 000 zł, jeżeli ilość tych produktów wynosi do 1 000 kg,
- b) powyżej 5 000 zł do 15 000 zł, jeżeli ilość tych produktów wynosi powyżej 1 000 kg do 2 500 kg,
- c) powyżej 15 000 zł do 30 000 zł, jeżeli ilość tych produktów wynosi powyżej 2 500 kg;

Przy uboju zwierząt na terenie gospodarstwa powinny być spełnione wymagania określone w przepisach o ochronie zwierząt, w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także wymagania higieniczne.

NA ZAKOŃCZENIE: UBOJU GOSPODARCZEGO NIE NALEŻY MYLIĆ Z UBOJEM Z KONIECZNOŚCI !!!
POMIMO, ŻE NIEKTÓRE OKOLICZNOŚCI MOGĄ BYĆ PODOBNE, UBOJ GOSPODARCZY REGULOWANY JEST
W CAŁOŚCI PRZEZ PRAWO KRAJOWE, NATOMIAST UBOJ Z KONIECZNOŚCI RÓWNIEŻ PRZEZ PRAWO UE !!!

PODOBNIESTO JEST W PRZYPADKU UBOJU ZWIERZĄT W CELU POZYSKANIA MIĘSA Z PRZEZNACZENIEM DO
SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ !!! W TYM PRZYPADKU RÓWNIEŻ ZASTOSOWANIE MAJĄ NIEKTÓRE
PRZEPISY UE !!!

ALTERNATYWĄ DLA UBOJU GOSPODARCZEGO JEST UBÓJ „USŁUGOWY” W RZEŻNI. ZLECAJĄC UBÓJ W RZEŻNI W RAMACH USŁUGI ZAPEWNIONE JEST: badanie przed, poubojowe (w tym badanie w kierunku obecności włośnia krętego) oraz zagospodarowanie SRM i pozostałych „odpadów poubojowych”

TREŚĆ OŚWIADCZENIA:

Oświadczenie o zagospodarowaniu materiału szczególnego ryzyka

Oświadczam, że pokryję koszty zagospodarowania materiału szczególnego ryzyka dokonanego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającym zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz.Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289, z późn. zm.) i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz.Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.).